

Zastavte vývoz zbraní do Turecka Neziskové organizace vyzývají Česko ke zbrojnímu embargu

Tisková zpráva NESEHNUTÍ ze dne 21. října 2020

Nezisková organizace NESEHNUTÍ vyzývá ministra zahraničních věcí Tomáše Petříčka k okamžitému zastavení vývozu zbraní z České republiky do Turecka. Turecko je nyní na straně Ázerbájdžánu zapojeno do ozbrojeného konfliktu v oblasti Náhorního Karabachu. K výzvě se připojují další neziskové organizace Amnesty International, Česko proti chudobě a nerovnostem a Ekumenická akademie.

V polovině října přinesly Novinky.cz [1] zprávu o tom, že embargo na vývoz zbraní a vojenského materiálu do Turecka z 15. října 2019 [2] bylo českými úřady zrušeno již na jaře 2020. Tento krok byl vyslyšením kritiky ze strany zbrojařů [3]. Už 6. dubna bylo přes Rotterdam do Turecka přepravováno na deset milionů nábojů z České republiky [4]. Avšak přítomnost turecké armády na území severní Syrie, která byla důvodem pro zavedení embarga, stále trvá, stejně tak přitvrzuje autoritářský režim prezidenta Recepta Erdogana, odpůrci a odpůrkyně režimu jsou věznění, ať už jde o novináře, studenty, právní zástupkyně či obhájce lidských práv [5].

Nyní Turecko vystupuje jako hlavní spojenec jedné z bojujících stran v konfliktu v Náhorním Karabachu, a tím dále prohlubuje pochybnosti o rozhodnutí embarga na vývoz zbraní do Turecka pozastavit. Konflikt si již na obou stranách vyžádal řadu civilních obětí [6]. Dochází také k páchání válečných zločinů, jako je použití zakázané kazetové munice nebo bombardování civilních cílů [7]. Ministr Petříček k tomu na svém twitterovém účtu uvedl: „Je nepřijatelné, aby dál bezdůvodně umírali nevinní lidé. Všechny zúčastněné strany musí jednat a dodržovat dohody.“ [8]

„Pokud nám jde o životy civilního obyvatelstva, nesmíme především dodávat zbraně autoritářům a zemím, které přizívají ozbrojené konflikty. Zbraně, které dnes Česko vyveze, jen tak nezmezí. Zůstávají v regionu i desítky let a vedou jen k dalšímu prohlubování konfliktů. Česká republika by měla jít dalším evropským zemím příkladem. Měli bychom jasně deklarovat, že lidská práva pro nás nejsou pouhou frází, a proto musíme vývozy zbraní do Turecka okamžitě zastavit,“ vysvětluje Hana Zoor Svačinková z NESEHNUTÍ.

Vývoz zbraní a vojenského materiálu z Česka turecké armádě prudce roste. Pouhý měsíc před uvalením embarga, v září 2019, premiér Andrej Babiš a ministr Karel Havlíček v Turecku slíbili dodání 476 nákladních vozidel značky Tatra z holdingu Czechoslovak Group pro tureckou armádu a dojednávali další tendery pro české zbrojařské firmy [9]. V roce 2019 to byl vojenský materiál a zbraně v hodnotě 17 519 tisíc eur, což je téměř osminásobek toho co v roce 2017 (2 682 tisíc eur) [10].

„Turecko bylo v roce 2017 hlavním partnerem zbrojařského veletrhu IDET. Toho se pravidelně účastní také delegace ze zemí, kde porušují základní práva svých obyvatel nebo se účastní ozbrojených konfliktů. Přitom zbrojařské firmy za ztracené životy civilních obyvatel nenesou žádnou zodpovědnost, jde jim jen o zisk,“ poukazuje na problém zbrojařských veletrhů Vít Kozák z NESEHNUTÍ.

V konfliktu v oblasti Náhorního Karabachu nejde ale jen o problematický původ tureckých zbraní. Ázerbájdžán disponuje raketometry a houfnicemi z holdingu Czechoslovak Group. Ty byly do země vyvezeny v roce 2017 za nejasných okolností přes Slovensko a Izrael [11]. Ke kauze doposud nezaznělo ze strany Ministerstva zahraničních věcí ČR uspokojivé vysvětlení. Také to nyní po ministru Petříčkovi požadují neziskové organizace.

Do Turecka i Ázerbájdžánu je vojenský materiál vyvážen v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Vývoz zbraní do těchto zemí je v rozporu s kritérii Společného postoje rady 2008/944/SZBP [12] a zbrojním embargem OBSE [13] vyzývajícím členské státy k zastavení vývozu zbraní do zemí účastnicích se bojů v regionu Náhorního Karabachu. Do Arménie vyváží Česká republika dle výroční zprávy Ministerstva průmyslu a obchodu pouze zbraně a střelivo nevojenského charakteru, na které se restrikce nevztahují. [10]

Kontakty:

Hana Zoor Svačinková, hana.svacinkova@nesehnutí.cz, 777 625 360
Vít Kozák, vitek.kozak@nesehnutí.cz, 739 768 566

Poznámky:

- [1] <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/cesko-zrusilo-embargo-na-vyvoz-zbrani-do-turecka-ktere-podporuje-azerbajdzan-v-nahornim-karabachu-40338949>
- [2] Na podzim loňského roku se Česká republika připojila k dalším státům EU a zavedla embargo na vývoz zbraní a zbrojního materiálu do Turecka. Důvodem byla vojenská ofenzíva do oblasti severní Sýrie. Ta se neobešla ani bez obětí na civilním obyvatelstvu nebo páčání válečných zločinů, a to včetně poprav významné kurdské političky Hevrin Chalafové. Následovala série občanských protestů po celé Evropě a po zákazu vývozu evropských zbraní do Turecka se zdálo, že tato vlna solidarity byla úspěšná.
- [3] <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/zbrojari-proti-petrickovi-cesko-vyklizi-pole-konkurenci-40313463>
- [4] <https://stopwapenhandel.org/node/2408>
- [5] <https://archiv.ihned.cz/c1-66802770-pevna-ruka-prezidenta-erdogana-omezovani-demokracie-a-lidskych-prav-v-turecku-uz-vadi-i-spojencum>
- [6] <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/12/the-human-cost-of-the-nagorno-karabakh-conflict>
- [7] https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/nahorni-karabach-turecko-azerbajdzan-boje_2010020928_oro
- [8] <https://twitter.com/TPetricek/status/1316731986870972416>
- [9] <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/premier-babis-a-ministr-havlicek-podporili-v-turecku-zajmy-ceskych-firem-175990/>
- [10] https://www.mpo.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/licencni-sprava/o-licencni-sprave/2020/7/Vyrocní-zprava-za-rok-2019_2.pdf
- [11] <https://www.investigace.cz/ceske-zbrane-v-azerbajdzanu-i-jak-se-z-podvozku-stalo-delo/>
- [12] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32008E0944>
- [13] https://www.sipri.org/sites/default/files/2016-03/OSCE_Decisions-based-on-the-Interim-Report-on-Nagorno-Karabakh.pdf

Přílohy:

1. Otevřený dopis ministru zahraničních věcí Tomáši Petříčkovi
2. Infografika- Vývoz zbrojního materiálu z ČR do Turecka (NESEHNUTÍ)

Seznam organizací připojených k otevřenému dopisu:

NESEHNUTÍ

www.nesehnuti.cz

Amnesty International Česká republika

www.amnesty.cz

Česko proti chudobě a nerovnostem

<https://www.ceskoprotichudobe.cz/>

Ekumenická akademie

www.ekumakad.cz

Svět bez válek a násilí, z.s.

<http://www.svetbezvalek.cz/>

Eurosolar

<http://www.eurosolar.cz/>

Wontanara

www.wontanara.cz